

TARTALOMJEGYZÉK

1. A piac fogalma, fajtái, szereplői. A piac szegmentálásának lényege.	
A tisztességtelen piaci magatartás	4.
1.1. A piac fontos elemei	4.
1.2. A piac szegmentálása	5.
1.3. A tisztességtelen piaci magatartás	6.
2. A gazdálkodó szervezetek közös jellemzői és az egyéni vállalkozás lényege	7.
2.1. A gazdasági társasági formák	7.
2.2. Egyéni vállalkozás	9.
2.2.1. Egyéni vállalkozás formái	9.
2.2.2. Az egyéni vállalkozói tevékenység gyakorlása	10.
2.2.3. Ki nem lehet egyéni vállalkozó?	10.
3. A társas vállalkozások formái és jellemzői	11.
4. Milyen gyakorlati teendői vannak az egyéni vállalkozónak a vállalkozás beindításakor?	14.
4.1. A vállalkozói tevékenység	14.
4.2. Munkaerő kiválasztás	16.
4.3. Beruházás	16.
5. A kereskedelmi vállalkozás vagyonának formái! Az eszközök és a források!	
A mérleg fogalma és szerepe!	17.
5.1. A vállalkozás vagyona	17.
5.2. Fizetendő társasági adó	18.
5.3. Adózott eredmény felhasználása	18.
6. A vállalkozókkal szemben támasztott etikai követelmények	20.
7. Melyek a tőkeigény csökkentésének lehetőségei?	22.
7.1. A vagyon nagysága	22.
7.2. Hitelek	23.
7.3. A kötvénykibocsátás	24.
7.4. Kölcsönfelvétel más gazdálkodó szervezetektől	24.
7.5. Finanszírozás lízingeléssel	24.
8. A vállalkozók ellenőrzését végző hatósági és társadalmi szervek!	
Melyek a vizsgálat területei, módszerei, intézkedési jogkörük?	25.
8.1. Külső ellenőrzési szervek	25.

9. Ismertesse az adásvételi, szállítási, bérleti szerződés legfontosabb szabályait és ismérveit!	27.
9.1. A szerződéskötés	27.
9.2. A szerződés alakja	27.
9.3. A szerződés megszűnése	27.
9.4. A szerződés teljesítése	27.
9.5. Az adás-vételi szerződés	28.
9.5.1. Az adás-vétel különös nemei	28.
9.6. Bérleti szerződés	29.
9.7. A szállító és a vevő közötti kapcsolat leggyakoribb szerződéstípusai	29.
10. A munkáltató és a munkavállaló kapcsolatának jogi szabályozása. Hogyan történik a munkaviszony létesítése, módosítása, megszűnése?	30.
10.1. A munkaviszonyt szabályozó jogforrások	30.
10.2. A munkaviszony létesítésének feltételei	31.
10.3. Milyen időtartamra létesülhet munkaviszony?	31.
10.4. A munkaviszony létesítéséhez szükséges nyomtatványok	33.
10.5. A munkaviszony megszüntetése	33.
11. Sorolja fel, milyen jogcímen és milyen pihenőidő jár a kereskedelmi dolgozóknak! Ismertesse a próbaidő szabályozását!	37.
Melléklet	41.
Gyakorló feladatsor	43.

Ez a tankönyv tartalmazza azokat az információkat, amelyek elengedhetetlen a vállalkozások alapításakor, üzemeltetésekor és a szervezési folyamatok során. A tankönyv összeállítása és tanulmányozása során figyelmet kell szentelni azokra az információkra, amelyek a más szakmai modulokban is megtalálhatóak.

Továbbá meg kell jegyezni, hogy egy ilyen tankönyv mindig egy adott időpontban pontos és korrekt. A törvények, a jogszabályok, a rendeletek sűrűn változnak. Tehát ennek az elsajátítása csupán egy alap, amit állandóan frissíteni és bővíteni kell. Hiszen csak akkor lehet versenyképes egy vállalkozás, és akkor érezheti tevékenységét, vagyonát biztonságban.

A feladatok megoldásával az adatok és a gazdasági kategóriák közötti összefüggését ismerhetjük meg, tehát hasznos minél több példa gyakorlása. A tankönyv végén található egy képlettár és egy a szakmai értelmező. Ezek remélhetőleg nagy segítség lesz a tanulmányaik során. És ha nem elegendő a tankönyv leírása, forduljon bizalommal oktatójához!

Jó munkát, eredményes tanulást továbbá sikeres vizsgát kívánunk!

1. A piac fogalma, fajtái, szereplői. A piac szegmentálásának lényege. A tisztességtelen piaci magatartás

A piac közgazdasági értelemben a kereslet és kínálat találkozásából létrejövő adásvételi ügyletek összessége. A keresletből csak akkor lesz tényleges vásárlás, ha kínálattal találkozik.

A kereslet és kínálat összhangja nem csak azt jelenti, hogy az adott termékeket a keresett mennyiségben kínálják eladásra. A kínálatnak választékban és minőségben is meg kell felelnie a keresletnek. Hiába van eladó cipő a boltokban, ha azok méret, fazon, szín és egyéb választékjellemzők szerint nem felelnek meg az igényeknek. Ahhoz, hogy a kereslet és kínálat találkozásából adásvételi ügylet jöjjön létre, a fentiekén kívül az is szükséges, hogy a vevők elfogadják a termék árát. Ha azt nem érzik a minőséggel arányosnak, lehet, hogy lemondanak a termék megvásárlásáról.

1.1. A piac fontos elemei

- a kereslet,
- a kínálat,
- az ár.

A piac mindhárom eleme kölcsönösen hat egymásra.

Ha egy termék kereslete lényegesen meghaladja a kínálatát, az rövid távon áremelkedést okoz. Ilyenkor a fogyasztók általában hajlandók magasabb árat is fizetni a keresett termékért. A magasabb ár ugyanakkor arra ösztönzi a termelőket és forgalmazókat, hogy növeljék az adott áru kínálatát. Amennyiben a kínálat meghaladja a keresletet, a piacon versenyhelyzet alakul ki. A gyártók és forgalmazók csökkentik az árakat azért, hogy tőlük vásároljanak, ne a konkurenciától. Az árcsökkentés kényszere viszont csökkentheti a termelési és forgalmazási kedvet, s lehet, hogy egy idő után a túlkínálat megszűnik az adott termék piacán. A kereslet, a kínálat és az ár állandó kölcsönhatása révén valósul meg a piaci egyensúlyra való törekvés. Ezt az állandó kölcsönhatást nevezzük piaci mechanizmusnak. Adott termék vagy szolgáltatás piaci helyzete kifejezi, hogy milyen a termék vagy szolgáltatás kereslete, kínálata, milyen áron adható vagy vehető. A piaci helyzetet befolyásolja az is, hogy sok vagy kevés a terméket kínálókat, illetve a szolgáltatást nyújtók száma. Adott termék piacán a kialakult ár többnyire adottság a vállalat számára. Ennek befolyásolhatósága szoros kapcsolatban van a piaci szereplők számával. Ha sok eladó kínálja ugyanazt az áruféleséget, akkor egy-egy vállalat nem tudja lényegesen befolyásolni piaci árát. Aki túl magas áron kínálja a termékeit, attól nem vásárolnak. Természetesen, ha a piacon egyedüli szereplőként monopolhelyzetben van a

vállalat, akkor nagyobb lehetősége van az eladási ár befolyásolására. Ha a piacon versenyhelyzet van, akkor egy-egy vállalat számára fontos külső adottságot jelent a versenytársak helyzete, azok döntései. Egy kereskedelmi vállalkozásnak azonnal reagálnia kell arra, ha hasonló árukat forgalmazó bolt nyílik a közelben. Fokozott reklámmal, új áruφέeleségekkel törekednie kell vevőkörének megtartására.

1.2. A piac szegmentálása

A fogyasztói igények sokrétegűsége, és ezáltal a piac szélesedése elkerülhetetlenné teszi annak egyértelmű meghatározását, hogy mely vásárlói réteg igényeit szeretné a vállalkozás kielégíteni, illetve felkelteni. A piacot fel kell bontani viszonylag egynemű csoportokra, - a felosztás folyamatát nevezzük piac szegmentációnak.

Szegmentálni lehet a piacot a vevők:

- Kora
- Neme
- Foglalkozása
- Jövedelme
- Családnagysága
- Lakóhelye
- Életmódja
- Jellemző személyiségjegyei
- Illetve bármilyen szükséges szempont szerint

A felsorolt főbb jellemzők szerinti csoportokban lényeges eltéréseket mutatnak a vevők vásárlási indítékai és vásárlási szokásai. A vásárlás indítéka tulajdonképpen azt jelenti, hogy milyen előnyöket keres, illetve vár el a vevő a termék megvásárlásától, vagy a szolgáltatás igénybevételeétől. A vásárlás indítéka többnyire racionális előny, pl. a termék tartóssága, teljesítménye, könnyű kezelhetősége.

Lehet azonban érzelmi, esetenként irracionális indítéka is a vásárlásnak. Gondoljunk arra, hogy a vevők sokszor tetszetős külseje, formája, fazonja miatt veszik meg az adott terméket, vagy a szűkebb társadalmi környezetbe való könnyebb beilleszkedést remélik egy-egy termék megvásárlásától. – pl. az elvárásoknak megfelelő öltözködéstől, vagy a megfelelő gépkocsi márka kiválasztásától.

Ugyanígy a vásárlási szokások is jellegzetes eltéréseket mutatnak egyes vásárlói csoportokban. Eltérő a vásárlás gyakorisága, a tétel nagyság, az eladótól elvárt segítség a

vásárlás folyamatában, eltérőek a vásárlási környezettel szembeni követelmények. Ezért mindenekelőtt azt kell eldöntenie a vállalkozónak, hogy melyik vevőréteget célozza meg kínálatával, azaz melyik piaci szegmensben (szegmentumon) kíván termékével, szolgáltatásaival megjeleníteni.

Az egyes szegmensek jellemzőinek figyelembevételével kell kialakítani az áruválasztékot, az árakat, az üzlet berendezését, az értékesítési módot, a vásárlási körülményeket. Általában azok a vállalkozások sikeresek, amelyek nem valamennyi, hanem csak egy-két szegmentum igényeinek kielégítését tűzik ki célul, s itt igyekeznek minél magasabb piaci részesedést szerezni

1.3. A tisztességtelen piaci magatartás

Az 1990. évi LXXXVI. törvény árakra vonatkozó előírásai szerint tisztességtelennek minősül az ár:

- Ha az: áru ára nem áll összhangban a minőségével.
- Ha az áru ára indokolatlan közvetítői díjakat tartalmaz,
- Ha olyan ráfordításokat is érvényesítenek az árakban, amit a jogszabály tilt
- Ha alapos indok nélkül alacsonyabb árú termék helyett magasabb árú terméket hoznak forgalomba.

Természetesen a hatósági árformába sorolt termékek esetén tisztességtelennek és törvénybe ütközőnek minősül az előírt ártól való eltérés. Tisztességtelen ár alkalmazása esetén a vevőket kártalanítani kell, az elért többletbevételt elvonhatják a vállalkozástól és bírság fizetésére is kötelezhetik.

2. A gazdálkodó szervezetek közös jellemzői és az egyéni vállalkozás lényege

A vállalkozások által végzett vállalkozási tevékenység olyan rendszeres gazdasági tevékenység, melyet a magán-, illetve jogi személy vagy egyéb szervezet saját nevében és kockázatára üzletszerűen végez. Vállalkozásról akkor beszélünk, amikor valamilyen gazdasági tevékenységet üzletszerűen végeznek. Ilyen tevékenységet egyénileg és társas formában egyaránt lehet folytatni. A gazdasági társaság üzletszerű gazdasági tevékenység folytatására jön létre, önálló cégnévvel rendelkezik. Cégnéve alatt jogokat szerezhet, kötelezettséget vállalhat, tulajdont szerezhet, szerződést köthet, pert indíthat és perelhető. A gazdasági társaság csak az erről szóló törvényben meghatározott formában alapítható.

2.1. A gazdasági társasági formák

- **közkereseti társaság:** létesítésére irányuló társasági szerződéssel a társaság tagjai arra vállalnak kötelezettséget, hogy korlátlan és egyetemleges felelősségük mellett közös gazdasági tevékenységet folytatnak, és az ehhez szükséges vagyont a társaság rendelkezésére bocsátják.
- **betéti társaság:** létesítésére irányuló társasági szerződéssel a társaság tagjai közös gazdasági tevékenység folytatására vállalnak kötelezettséget oly módon, hogy legalább egy tag (beltag) felelőssége korlátlan és a többi beltaggal egyetemleges a társaság kötelezettségeiért, míg legalább egy másik tag (kültag) felelőssége vagyoni betétje mértékében korlátozott.
- **korlátolt felelősségű társaság:** olyan gazdasági társaság, amely előre meghatározott összegű törzsbetétekből álló törzstőkével alakul, és amelynél a tag felelőssége a társasággal szemben törzsbetéteinek szolgáltatására és a társasági szerződésben esetleg megállapított egyéb vagyoni hozzájárulásra terjed ki. A társaság kötelezettségeiért a tag nem felel.
- **részvénytársaság:** előre meghatározott összegű és névértékű részvényekből álló alaptőkével alakuló gazdasági társaság, amelynél a tag (részvényes) felelőssége a társasággal szemben a részvény névértékének vagy kibocsátási értékének szolgáltatására terjed ki. A részvénytársaság kötelezettségeiért a részvényes egyébként nem felel.
- **közös vállalat:** jogi személyek által alapított olyan gazdasági társaság, amely a tagjai által rendelkezésre bocsátott alaptőkével és egyéb vagyonával felel kötelezettségeiért. Ha a vállalati vagyon a tartozásokat nem fedezi, a tagok a vállalat tartozásaiért

együttesen - vagyoni hozzájárulásuk arányában -, kezesként felelnek. A társasági szerződés ennél kedvezőbb felelősséget érvényesen nem határozhat meg.

- **egyesülés:** Az egyesülés a tagok által gazdálkodásuk eredményességének előmozdítására és gazdasági tevékenységük összehangolására, valamint szakmai érdekeik képviseletére alapított jogi személyiséggel rendelkező kooperációs társaság. Az egyesülés saját nyereségre nem törekszik; vagyonát meghaladó tartozásaiért a tagok korlátlanul és egyetemlegesen felelnek.

A 2006. évi IV. törvény hatálybalépésével nem lehet már új közös vállalatot alapítani és 2007. július 1-jétől nem hozható létre közhasznú társaság sem. Ettől az időponttól kezdve működhetnek viszont nonprofit gazdasági társaságok, mégpedig bármilyen társasági formában. A közhasznú társaságok a megszűnés helyett választhatják azt is, hogy legkésőbb 2009. június 30-ig nonprofit társasággá alakulnak át.

A gazdasági társaságok egy része - közkereseti társaság, betéti társaság - jogi személyiség nélküli társaság. A jogi személyiség nélküli társaságok fő jellemzője, hogy ezek a tagoktól elkülönült, önálló szervezettel nem rendelkeznek, jogképességük, jogalanyiságuk azonban ettől függetlenül a jogi személyiségű társaságokéval azonos terjedelmű. A megkülönböztetésnek főleg gyakorlati jelentősége van, bizonyos tevékenységeket ugyanis kizárólag jogi személyiséggel rendelkező - korlátolt felelősségű társaság, részvénytársaság, közös vállalat - társaságok folytathatnak. A gazdasági társaságokról szóló törvény tartalmazza az egyesülés szabályait is. Az egyesülés nem gazdasági, hanem úgynevezett kooperatív társaság, amely elsősorban nem vagyonszerzésre, hanem a tagok tevékenységének összehangolására, szakmai érdekképviseleti tevékenység folytatására jön létre. Gazdasági társaság alapítói, tagjai külföldi és belföldi természetes és jogi személyek, jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok lehetnek. A gazdasági társaság alapításához - a korlátolt felelősségű társaság és a részvénytársaság kivételével - legalább két tag szükséges.

Természetes személy egyidejűleg csak egy gazdasági társaságban lehet korlátlanul felelős, kiskorú, pedig egyáltalán nem lehet korlátlanul felelős tag. Közkereseti és betéti társaság nem lehet másik gazdasági társaság korlátlanul felelős tagja. Egyszemélyes gazdasági társaság - ha törvény ettől eltérően nem rendelkezik - nem lehet gazdasági társaság egyedüli tagja, illetve részvényese. Nemzetközi szerződés a külföldiek gazdasági társaságban való részvételére speciális szabályokat állapíthat meg. A külföldiek részvételével működő gazdasági társaságokra külön törvény biztosítékokat, illetve kedvezményeket állapíthat meg.

2.2. Egyéni vállalkozás

A vállalkozó az a magánszemély, aki belföldön saját nevében és kockázatára rendszeresen, haszonszerzés céljából üzletszerű gazdasági tevékenységet végez, és vállalkozói igazolvánnyal rendelkezik, továbbá az a magánszemély, akinek a tevékenységét a törvény vállalkozási tevékenységnek minősíti. Az a jogi személy, egyéb szervezet, mely rendszeresen üzletszerű gazdasági tevékenységet folytat. Az egyéni vállalkozás olyan vállalkozás, amely egyszemélyi tulajdonban van, és jogilag nem válik külön a tulajdonostól. A személyes anyagi felelősségvállalás korlátlan.

Egyéni vállalkozásról akkor beszélünk, ha természetes személy üzletszerű gazdasági tevékenységet folytat. Külföldi állampolgárok is vállalkozhatnak, amennyiben a devizajogszabályok szempontjából belföldinek minősülnek. Megfelel ennek a követelménynek, ha magyarországi lakhatási engedéllyel rendelkezik és az arra jogosult hatóságtól munkavállalási engedélyt kapott.

2.2.1. Egyéni vállalkozás formái

1. Vállalkozó vállalkozói igazolvánnyal

Az egyéni vállalkozás joga minden belföldinek minősülő nagykorú természetes személy alanyi joga. Az egyéni vállalkozói igazolvány kiadását a hatóság senkitől sem tagadhatja meg, aki a törvényben meghatározott feltételeknek megfelel. Egyéni vállalkozói tevékenység csak vállalkozói igazolvány birtokában folytatható. Az igazolványt a vállalkozó bejelentése alapján a vállalkozó székhelye szerint illetékes önkormányzat okmányirodája adja ki. A vállalkozó a bejelentést hivatalos formanyomtatványon köteles benyújtani, három hónapnál nem régebbi erkölcsi bizonyítványt, illetékbélyeget, hatósági igazolásokat, és az esetlegesen a tevékenységhez előírt engedélyeket mellékelve. A vállalkozói igazolvány a vállalkozó által kitöltött és a hatóság által záradékolt formanyomtatvány, melyet a vállalkozó köteles a székhelyén őrizni, és ellenőrzéskor felmutatni.

2. Egyéni cég

A vállalkozó a vállalkozást a cégjegyzékbe is bejegyeztetheti, ekkor egyéni cégnek minősül. Nem önálló jogi személy.

Azok a Magyarországon lakóhellyel rendelkező, cselekvőképes magyar állampolgárok, letelepedett, bevándorolt, illetőleg menekült jogállású személyek, akik nincsenek kizárva az egyéni vállalkozás gyakorlásából.

Jelenleg hatályos nemzetközi szerződéseink szerint a külföldi állampolgárok közül az Európai Térség (EGT) tagállamainak polgárai jogosultak hazánk területén egyéni vállalkozás

alapítására. Az EGT államok körébe tartozik az Európai Unió valamennyi tagállama, továbbá az Izlandi Köztársaság, a Lichtensteini Nagyhercegség és a Norvég Királyság.

2.2.2. Az egyéni vállalkozói tevékenység gyakorlása

Egyéni vállalkozás általában vállalkozói igazolvány birtokában végezhető. Egy személy csak egy vállalkozói igazolványt kaphat, ám azzal több tevékenységet is folytathat, több telephelyet, fióktelephelyet (üzletet, termelő- vagy szolgáltató egységet) is fenntarthat.

Nincs szükség vállalkozói igazolványra a mezőgazdasági termelőtevékenység és az ahhoz kapcsolódó szolgáltatás végzéséhez.

Vannak ugyanakkor olyan foglalkozások, amelyek folytatásához nem csak vállalkozói engedély, hanem egyéb hatósági engedély vagy képesítés is szükséges. Képesítéshez kötött tevékenységet az egyéni vállalkozó csak akkor folytathat, ha a jogszabályokban meghatározott képesítési követelményeknek megfelel, vagy az alkalmazottai, illetve segítő családtagjai között van olyan személy, aki az előírt képesítéssel rendelkezik. Ha az egyéni vállalkozónak több telephelye (fióktelephelye) van, a képesítési követelményekre vonatkozó előírásokat valamennyi telephelyen (fióktelephelyen) érvényesíteni kell.

2.2.3. Ki nem lehet egyéni vállalkozó?

Egyéni vállalkozást nem alapíthat az a személy:

- ❑ akit gazdasági, vagyon elleni vagy a közélet tisztaságát sértő bűncselekmény miatt jogerősen, végrehajtandó szabadságvesztésre ítétek (ameddig nem mentesült a büntetőítélet hátrányos jogkövetkezményei alól);
- ❑ akit egyéb szándékos bűncselekmény miatt egy évet meghaladó végrehajtandó szabadságvesztésre ítétek (ameddig nem mentesült a büntetőítélet hátrányos jogkövetkezményei alól);
- ❑ akit valamely foglalkozástól a bíróság eltiltott, az ítélet hatálya alatt az abban megjelölt tevékenységre;
- ❑ aki egyéb jogszabályban meghatározott, a tevékenységre előírt foglalkoztatási tilalom alá esik;
- ❑ aki gazdasági társaságnak korlátlanul felelős tagja;
- ❑ akinek korábban kiadott vállalkozói igazolványát adó-, vám- vagy járuléktartozás, illetve adatszolgáltatási, nyilvántartási kötelezettség megszegése miatt visszavonták, és tartozását még rendezte;
- ❑ akinek adó-, vám- vagy társadalombiztosítási tartozása van.

3. A társas vállalkozások formái és jellemzői

Ma Magyarországon számos vállalkozási forma közül lehet választani. Ezek közül legnagyobb számban a magánvállalkozások fordulnak elő. A magántulajdonban lévő vállalkozások lehetnek egyéni vállalkozások és társas vállalkozások. A társas vállalkozások az előírások szerint működhetnek közkereseti társaság, betéti társaság, korlátolt felelősségű társaság, részvénytársaság és közös vállalat formájában. Ezek a tagok felelőségében, az alapítói vagyon nagyságában, szervezeti felépítésükben, döntési rendszerükben különböznek egymástól. A gazdaságban működnek olyan szervezetek is, amelyeknek nem a minél nagyobb profit elérése a céljuk, bár ők is gazdálkodnak. Ide tartoznak a nonprofit szervezetek.

Társas vállalkozásnak minősül a gazdasági társaság, a közhasznú társaság, a magánszemélyek jogi személyiséggel rendelkező munkaközössége, az ügyvédi iroda, valamint a társasági adóról szóló törvény hatálya alá tartozó egyéni vállalkozó. A gazdasági társaság gazdálkodó alanyok közötti érdekközösségi kapcsolat, mely szerződés keretében gazdasági vállalkozásra irányul, önálló szervezeti és ügyviteli mechanizmust alakít ki. Gazdasági társaságot alapító okirattal lehet alapítani, mely tartalmazza a társaság cégnevét, székhelyét, a tagok nevét, címét, a társaság tevékenységi körét, a társasági vagyon mértékét és rendelkezésre bocsátás módját, a döntéshozatal módját és azokat a kérdéseket, melyeket a tagok szabályozni akarnak. A társasági szerződést ügyvéddel kell ellenjegyeztetni. Az alakuló társaságok és más cégbejegyzésre kötelezettek a cégbíróságnál kapják meg az adószámot. Az előtársaságok a cégbejegyzést megelőzően, szintén a kérelem benyújtásakor megkapják az adószámot, s megkezdhetik gazdasági tevékenységüket. A társaságok statisztikai jelzőszámot a KSH-tól, társadalombiztosítási törzsszámot a Társadalombiztosítási Igazgatóságtól, adószámot az adóhivaltaltól kapnak. A társasági vagyont a tagok bocsátják rendelkezésre, mely lehet pénz, illetve apport. Ez a vagyon a társaság törzstőkéje, mely a későbbiek során növelhető. Szervezeti felépítése a tulajdonosok testületéből, a vezető tisztségviselőkből, a Felügyelő bizottságból és a könyvvizsgálóból áll.

A társasági formák alapvetően változatlanok maradnak, a négy fő társaságtípus továbbra is a közkereseti (kkt.) és a betéti (bt.), valamint a korlátolt felelősségű (kft.) és a részvénytársaság (rt.) lesz. A 2006. évi IV. törvény hatálybalépésével nem lehet már új közös vállalatot alapítani és 2007. július 1-jétől nem hozható létre közhasznú társaság sem. Ettől az időponttól kezdve működhetnek viszont nonprofit gazdasági társaságok, mégpedig bármilyen társasági formában. A közhasznú társaságok a megszűnés helyett választhatják azt is, hogy legkésőbb 2009. június 30-ig nonprofit társasággá alakulnak át. A nonprofit gazdasági

társaság tevékenysége nem jövedelemszerzésre irányul, nem nyereségorientált, ezért üzletszerű gazdasági tevékenységet csak kiegészítő jelleggel folytathat. A nonprofit társaság közhasznú tevékenységet is folytathat, ha ennek mibenlétét meghatározza a társasági szerződésben (alapszabály, alapító okirat) és megfelel a közhasznú szervezetekről szóló törvény kritériumainak.

Nem önálló jogi személyiségű társaságok, bárki jogosult az ügyek intézésére, ezért vezető tisztségviselők nincsenek. Pl.:

- **Betéti Társaság: (BT)** társasági szerződésben meghatározott közös gazdasági tevékenység folytatására létrehozott társasági forma, melyben legalább egy tag (beltag) felelőssége korlátlan a társaság kötelezettségeit illetően és legalább egy tag (kültag) anyagi felelőssége csak vagyoni betétje mértékéig terjed.
- **Közkereseti Társaság: (KKT)** olyan társaság, melynek tagjai arra vállalnak kötelezettséget, hogy korlátlan és egyetemleges felelősség mellett közös gazdasági tevékenységet folytatnak és az ehhez szükséges vagyont a társaság rendelkezésére bocsátják.

Önálló jogi személyiségű társaságok csak a vezető tisztségviselő jogosult az ügyek intézésére, feladata a napi feladatok megoldása, az operatív irányítás.

- **Korlátolt Felelősségű Társaság: (KFT)** szervezete egyszerű, rugalmas. A tagok irányítási joga közvetlen, felelősségük a törzsbetét mértékéig és a társasági szerződésben megállapított egyéb vagyoni hozzájárulásokra terjed ki. A tagok a nyereségből és veszteségből törzsbetéteik arányában részesednek. A törvény által előírt minimális induló vagyon 3.000.000 Ft, mely az alapításhoz szükséges.
- **Részvénytársaság: (RT)** olyan társas vállalkozás, melynek alaptőkéje a részvényesek befizetéseiből tevődik össze, előre meghatározott számú és névértékű részjegy kibocsátása útján. A részvényesek osztalékot részvényeik arányában kapnak, felelősségük is a részvény névértékének megfelelő és részvényeik arányában rendelkeznek szavazati joggal a közgyűlésen, amely a részvénytársaság legfőbb szerve. A törvény által előírt minimális induló vagyon 20.000.000 Ft, mely az alapításhoz szükséges. Nyilvánosan működik az a részvénytársaság, amelynek részvényei az értékpapírokra vonatkozó külön törvényben meghatározott feltételek szerint részben vagy egészben nyilvánosan kerülnek forgalomba hozatalra. Nyilvánosan működik az a részvénytársaság is, amelynek részvényeit a nem nyilvános forgalomba hozatalt követően nyilvános értékesítésre ajánlották fel, illetve a szabályozott piacra bevezették. Zártkörűen működik az a

részvénytársaság, amelynek részvényei nem kerülnek nyilvános forgalomba hozatalra, továbbá az a részvénytársaság is, amelynek a nyilvánosan forgalomba hozott részvényeit nyilvános ajánlattétel útján már nem értékesítik, illetve azokat a szabályozott piacról kivezették.

- **Egyesülés:** jogi személyek által alapított gazdasági társaság. Saját nyereségre nem törekszik, vagyonát meghaladó tartozásaiért a tagok korlátlanul és egyetemlegesen felelnek.
- **Közös vállalat:** jogi személyek által alapított gazdasági társaság, amely a tagjai által rendelkezésre bocsátott alaptőkével és egyéb vagyonával felel kötelezettségeiért. Ha a vállalati vagyon a tartozást nem fedezi, a tagok vagyoni hozzájárulásuk arányában kezesként felelnek.

Az uniós csatlakozást követően 2004. május 1-jétől három új társasági forma - az európai gazdasági egyesülés, az európai részvénytársaság és az európai szövetkezet - jelent meg Magyarországon. Az európai részvénytársaság jellemzően legalább két tagállamban bejegyzett részvénytársaság összeolvadásával alakulhat. Éppen ezért egy Magyarországon bejegyzett rt. nem alakulhat majd át egyszerre európai részvénytársasággá, mert egyszerre több tagállamban van jelen. A társaság összes jövedelme után a bejegyzés helye szerinti tagállamban adózik. A kettős adóztatás elkerüléséről szóló egyezmények megengedik azonban, hogy a magyar székhelyű, de külföldön telephellyel bíró cég esetében a külföldi telephelynek betudható nyereség után ott adózzon a társaság. Az európai szövetkezet tagjai önállóságukat megőrizve, belső megállapodások útján törekednek gazdasági és társadalmi tevékenységeik fejlesztésére. Az egyezmények jellemzően valamilyen áruészállításra vagy szolgáltatások elvégzésére szólnak. Európai szövetkezetet legalább öt természetes személy alapíthat, ha közülük legalább kettő más-más tagállam lakosa, de az létrejöhet fúzió vagy létező szövetkezet átalakításával is. Az európai gazdasági egyesülés más vállalkozásoktól elsősorban rendeltetésében különbözik. Célja, hogy megkönnyítse és fejlessze tagjai tevékenységét, javítsa, fokozza eredményességüket, de nem lehet célja profit elérése. Elsődleges funkciója, hogy a közösségi piacon egyforma feltételek érvényesüljenek, illetve a kis- és közepes méretű vállalkozások számára hatékony és rugalmas együttműködési forma szülessen. Alapításához legalább két tag szükséges, akik külföldi és belföldi természetes és jogi személyek, illetve jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok lehetnek.

4. Milyen gyakorlati teendők vannak az egyéni vállalkozónak a vállalkozás beindításakor?

Az egyéni vállalkozói tevékenység folytatásához - mezőgazdasági termelőtevékenység és az ahhoz kapcsolódó szolgáltatás kivételével - kizárólag egyéni vállalkozói igazolványra van szükség. (Mezőgazdasági őstermelőnek minősül az a 16. életévét betöltött, nem egyéni vállalkozó magánszemély, aki a saját gazdaságában mezőgazdasági termékek előállítására irányuló tevékenységet folytat. A mezőgazdasági őstermelőnek őstermelői igazolványt kell vezetnie a tevékenységéből származó bevétele, jövedelme igazolására, ez azonban nem tekinthető vállalkozói igazolványnak.)

4.1. A vállalkozói tevékenység

A vállalkozói tevékenység csak akkor kezdhető meg, ha a vállalkozó rendelkezik:

- vállalkozói igazolvánnyal,
- a szükséges hatósági engedéllyel, ha olyan tevékenységet kíván folytatni, melyhez jogszabály hatósági engedélyt ír elő,
- szakképesítéssel, ha a gyakorolni kívánt tevékenységet jogszabály szakképesítéshez köti.

A vállalkozói igazolvány iránti kérelmet - az erre a célra rendszeresített nyomtatványon - a vállalkozó székhelye illetékes körzetközponti feladatokat ellátó települési önkormányzat jegyzője (okmányiroda) adja ki. A körzetközponti jegyző a kérelmező helyett az érintett szervezetektől az erre a célra létrehozott számítógépes rendszer útján közvetlenül, haladéktalanul beszerzi az egyéni vállalkozó adószámát, szükség esetén adóazonosító jelét, valamint statisztikai számjelét. Az adóhatóság az adóazonosító számot, a Központi Statisztikai Hivatal pedig a statisztikai számjelet a megállapításukhoz szükséges adatok megérkezésétől számított 5 napon belül köteles megküldeni a körzetközponti jegyzőnek.

Az adószám birtokában az egyéni vállalkozói igazolványhoz kötött tevékenységet folytató adózó a vállalkozói igazolvány kézhezvételétől számított 15 napon belül az állami adóhatósághoz írásban köteles bejelenteni:

- könyvvezetésének módját, iratai őrzésének helyét, ha az nem azonos az adózó székhelyével vagy lakóhelyével;
- jogelődjének adóazonosító számát;
- levelezési címét, ha az nem azonos székhelyével, telephelyével

Az egyéni vállalkozó kereskedő az üzlet megnyitását köteles az üzlet fekvése szerinti illetékes hatóságnak (polgármesteri hivatalnak) bejelenteni. A bejelentést formanyomtatványon, két példányban kell megtenni, melynek egy példányát a hatóság záradékkal látja el és visszaadja a vállalkozónak. A vállalkozó ezt a példányt köteles az üzletben őrizni és az ellenőrzést végző hivatalos személynek felmutatni. Több üzlet megnyitása esetén minden egyes üzletre külön-külön kell bejelentést tenni. A bejelentésnek tartalmazni kell az üzlet címét, az üzletben folytatandó tevékenységet, a kereskedő nevét, székhelyét. Ha a bejelentésben megjelölt adatok megváltoznak, köteles azt 15 napon belül az önkormányzat polgármesteri hivatalához bejelenteni.

Be kell szerezni egyes áruk forgalmazásához, illetve egyes kereskedelmi tevékenységek megkezdéséhez a szükséges szakhatósági hozzájárulást a következő hatóságoktól:

- Élelmiszereket és vegyi árukat, gyógynövényt értékesítő valamint vendéglátó ipari tevékenységet folytató üzlet és kereskedelmi szálláshely esetén az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Intézetétől.
- Húst, tejterméket, terményt, takarmányt, élőállatot árusító üzlet esetében az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Intézetétől és az Állategészségügyi Hatóság Élelmiszerhigiéniai Kirendeltségétől.
- "A" és "B" tűzveszélyességi osztályba tartozó vegyi árukat és anyagokat, üzemanyagot tüzelő és építőanyagot értékesítő üzlet, valamint kereskedelmi szálláshely, áruház, vendéglátó ipari szórakozóhelyek esetében a Tűzvédelmi Hatóságtól.
- Játék automatát üzemeltető üzlet esetében a Rendőrkapitányságtól.
- Jövedéki termékek értékesítéséhez a Vám és Pénzügyőrség igazolása szükséges arról, hogy a vállalkozónak nincs vám tartozása. A fenti termékek értékesítésének feltétele az üzlethelyiség.

A gazdálkodáshoz szükség van személyi és tárgyi feltételekre. Az eszközöket, mint tárgyi feltételeket, össze kell hangolni a személyi feltételekkel. Az egyéni vállalkozót személyes közreműködési kötelezettség terheli, korlátozás nélkül foglalkoztathat alkalmazottat, segítő családtagot, továbbá középfokú szakoktatási intézmény tanulóját.

A vállalkozásoknak üzleti bevételükből kell fenntartani magukat, ebből kell fejleszteniük. Hogy ezt a célt megvalósítsák, jó szakmai és gazdasági vezetést kell biztosítaniuk.

4.2. Munkaerő kiválasztás

A munkaerő a tevékenység személyi feltétele. A vállalkozások annyi dolgozót foglalkoztathatnak, amennyit munkájuk elvégzéséhez célszerűnek tartanak. Egy vállalkozás csak akkor tudja feladatát eredményesen elvégezni, ha elegendő, gyakorlott és szakképzett munkaerővel rendelkezik. Ezért olyan munkaerő-gazdálkodásra kényszerül, amellyel törzsgárdáját ki tudja alakítani. Fenti cél érdekében olyan jövedelmet és munkakörülményeket kell teremteni, amely mellett szívesen dolgoznak a vállalkozásnál. A termelés növekedésével kapcsolatos munkaerő szükségletet csak így tudja megoldani.

A szükséges munkakörök, létszám és szakképesítés meghatározása:

- A létszám meghatározását több tényező befolyásolja. Ilyenek az üzleti árbevétel nagysága, az üzlet technikai felszereltsége, az üzlet típusa, színvonala, vagyis az összes termelékenységre ható tényező.
- A szakképesítés meghatározására szintén központi előírások vonatkoznak. Minden üzletben legalább egy szakképzett alkalmazott foglalkoztatása kötelező az egész nyitvatartási idő alatt.

4.3. Beruházás

Az eszközök képezik a vállalkozás vagyonát. A vállalkozás beindításához megfelelő épületre, eszközökre, berendezésekre van szükség. A beruházási szükséglet a vállalkozások tárgyi eszközökre vonatkozó igénye, amellyel az elhasználódottakat pótolni, vagy termelésüket növelni kívánják. A felújítás a tárgyi eszközök bővítését, rendeltetésének megváltoztatását, átalakítását, élettartamának növelését, valamint az elhasználódott tárgyi eszközök eredeti állagának helyreállítását szolgáló munkák.

A beruházás során csak olyan eszközöket érdemes beszerezni, melyre szükség van és hasznot is hoz. A hatékonyság vizsgálatánál meg kell nézni, hogy az eszköz a működtetés során milyen többletköltséggel jár, hoz-e nyereséget.